

B172

Josef Verner Litzen 9/4 1892-8/3 1933

Gift 24/6 1917

Hustru Maria Elisabeth Svensson 27/12 1893 Modist. Från Eskilstorps kvarn

Son Josef Anders Sigvard 21/6 1919 (Född på Lunds Lasarett p.g.a en svår förlossning enligt anteckningar "Ett levande gossebarn")

Litzen var född i Lidhult, Svenshult, Storegård. I familjen fanns 8 barn.

Tog släktnamnet Litzen 5/4 1908. Tidigare Petersson.

Litzen kallades Handelsbiträde/bokhållare. Först i Stenbrohult 1910, sedan militärtjänst. Vidare till Josef Davidsson, Reftele 1912 som bokhållare. Därefter till Torup. 2/11 1915 kom han som bokhållare till Aron Holmström i Bredaryd. 1916 flyttade han till Ambjörnarp där han drev egen affär. Litzen köpte Riddersdal i Bredaryd 1918. Där hade han affär till sin död.

Litzen hade egen bil men trassliga affärer. Han lånade mycket pengar. 1933 gick det inte längre och han begick självmord. Orsak var en postsäck som försvann. Han blev inte dömd men allt pekade på honom, då han var i desperat behov av pengar.

Frun och sonen fick lämna huset, som såldes på auktion. Nya ägare blev Aron Holmström och Fingal Johansson. Affärsverksamheten fortsatte med nya köpmän.

B 658, 659,

660

Syskonen Dahl

Erik Peter 6/2 1848-19/5 1933 död i ålderdomssvaghet

Emma Kristina 11/8 1851-13/2 1942 död i luftrörskatarr

Johan August 19/9 1853-21/3 1942 död i hjärnblödning

En yngre syster Maria 2/12 1857-14/9 1901 ligger i föräldrarnas grav på A

Familjen bodde på Hultet, Eskilstorp och tillverkade gungstolar och pinnstolar. En del av deras alster ska ha hamnat i USA. Erik blev till åren framåtböjd. Han ska ha burit gungstolar på ryggen fram till järnvägsstationen för vidare befordran.

Erik tillhörde den sista klassen som konfirmerades i den gamla kyrkan. När den sista konfirmationen hölls våren 1863 av pastor Anders Nilsson var det något vemodigt över förrättningen. Taket och fönsterna var redan borttagna och grunden till den nya kyrkan lagd. Veckan efter sin konfirmation började Erik hjälpa till vid kyrkbygget. En av Eriks uppgifter var att ringa i den lilla klockan som hängde i stapeln." Innan arbetet började ställde jag mig vid stapeln och väntade på att Inspektorn skulle vinka med handen. Då var det klart att ringa. Det var både bön och psalmsång när arbetet började och slutade. Ofta var det pastor Nilsson som hade hand om detta, men var han borta fick byggmästaren tjänstgöra istället."

Erik kunde peka ut platsen var de gömt silvermynten i muren. Det är ingen som kommer ihåg idag. Alla slags silvermynt lades i två avsågade dricksglas som sedan sattes ihop. En rundel höggs upp i en sten och där placerades glaset. Det hände inga olyckor vid den nya kyrkan. Men en dräng dog när den gamla kyrkan revs. Han rispade sig på en rostig spik när han skulle bära bort en bjälke och fick blodförgiftning.

Emma skötte hushållet.

Samtliga syskon var ogifta. Erik dog hemma på Hultet, de andra syskonen på Vilan dit de flyttat 1940.

B 85,86,91

Karl Johan Sandberg Norrvik 4 (Albanovägen 5)

K.J. Sandberg var född i Algutsboda, Kronobergs Län 30/12 1864. Fadern var stall dräng på en större gård. K.J. fortsätter med hästarna. Han gick en utbildning för kuskar. Han fick anställning på större gårdar. Han kom sedan till Anneberg 22/10 1886. Han flyttade därifrån 25/10 1892 och byter yrke. Från 1892 var han stationskarl vid Bredaryds station under hela sitt yrkesverksamma liv.

K.J. gifter sig 16/8 1902 med Josefina Kristina Pettersdotter född 30/4 1873. Hon var från Bökö.

Vem som byggde Albanovägen 5 är inte säkert, men Sandberg var den förste som bodde där.

Familjen hade två döttrar. Karin Ingeborg 22/5 1903 och Rut Ingegärd 3/11 1910.

Karin flyttade till Hedvig Eleonora, Stockholm 3/12 1925. Hon blev hembiträde hos Dr Inez Laurell, Sibyllagatan 9 Hon blev omtyckt på sin arbetsplats och beskrivs som präktig och intelligent. 1927 skriver tidningarna "Karin mystiskt försvunnen". Hon blev efterlyst och signalementet var. Liten till växten, smärt, ljuslagd och med blekt ansikte. K.J. reste till Stockholm för att hjälpa till att söka efter henne. Hon hittades drunknad i Mälaren. Hon hade tagit sitt liv. Föräldrarna hade blivit förvarnade i ett brev där hon skrev att hon skulle ta sitt liv. Dr. Laurell märkte inget speciellt innan försvinnandet, förutom att Karin verkade nedstämd. Hon blev 24 år och orsaken ska ha varit sviken kärlek. Eventuellt var hon gravid (Ej säkert). Detta måste ha varit ett hårt slag för föräldrarna.

Historier om K.J.

Tomten där Finnvedbostäder har sitt röda hyreshus nu var inte bebyggd och Sandberg ansåg att såskulle den förbli. Han ville kunna se kyrkan. Han ägde troligen tomten.

Han blev senil med åren och under andra världskriget var han emot att man skulle äta strömming. Enligt K.J. åt strömmingen på döda sjömän.

Han vägrade ta sin medicin. Då var det någon som kom på att de kunde testa med ett snapsglas. De slog i och sa, skål Sandberg. Då svepte han medicinen direkt

B 747

Katarina på krogen.

Katarina Nilsson 21/12 1832-1/12 1924

Fader: Nils Sigfridsson, Mor: Maria Larsdotter

Föräldrarna tillhörde "Hopparna"/"Rösterna", strängt kyrkliga.

Vid 8 års ålder dör Katarinas far. Honom hade hon en ljus bild av. Modern var sträng och fordrande.

Katarina var ute på olika platser som piga. Efter moderns död hade hon plats hos en äldre kvinna i södra delarna av Ås socken. När hon dog måste Katarina se sig om efter ett nytt hem och arbete.

Under Hamra Håkansgård fanns torpet Krogen. Där bodde Lorentz Magnusson. Född 19/5 1828.

Enligt husförhörslängden 1876-1881 "Stundom svagsint".

Katarina och Lorentz gifte sig 1/7 1871. Hon fick en stuga, men mannen var psykiskt sjuk och ansågs inte klara sig själv. Hans sjukdom blev värre med åren. Han blev alltid irriterad när hon klädde sig fint. När hon skulle till kyrkan fick hon ta med kyrk kläderna ut i skogen och byta om där.

Han ska ha lagt stenar på vägen utanför stugan. Han dog den 16/11 1904 i magsjukdom. Hon har själv sagt att hon inte sovit så gott någon natt sedan hon gift sig, den natten då han dog. Många nätter under äktenskapet fick hon sova med kläderna på, beredd att fly från stugan, om han blev våldsam. Omgivningen upplevde honom som ofarlig. Han hotade Katarina med yxa och att strypa henne. Hon bodde kvar i stugan som änka och skötte jordbruket som tillhörde torpet. Hon blev äldre, men blev tillslut sängliggande. Hon fick hjälp av goda grannar och vänner i Hamra. Hon tyckte om barn och hon brukade berätta för dom, hur det var förr. Hon dog 1/12 1924 och begravdes andra söndagen i Advent. Hon fick dö i sin stuga, som var iskall och dragig vintertid, med stora hål i golvet. Den var älskad av hemmet. Hon blev 92 år. På hennes dödsdag invigdes församlingshemmet i Bredaryd. Hon skänkte 170 kronor till detta. Summan skulle användas till ungdomsrörelsen. Hur lyckades hon spara ihop denna summa?

B 749

"Hulda i Husbacka"

Far: Johannes Pettersson 18/12 1834 -10/4 1919

Mor: Märta Stina Johannisdotter 11/9 1837 -21/6 1903

Fadern var från Ås och modern kom från Lövhyltan. Dom gifte sin 10/3 1861.

Fadern arrenderade 1/3 av Torp på 1860-talet, betecknades som inhyses 1871, men verkade inte ha flyttat till backstugan Husbacka förrän i mitten av 1870. Nio barn föddes i familjen. Fyra av dem dog tidigt.

Hulda Amanda föddes 24/5 1872.

Konfirmerades 30/3 1888, endast Luthers lilla Kateskes. Betecknades av prästen i husförhörslängden 1886-1891 halvidiot. Samma sak i längden 1891-1899. I Församlingsboken skriver man 1900-1912 idiotisk. Det blir bättre. I församlingsboken 1913-1926 står det sjuklig. Enligt äldre församlingsbor var hon inte så idiotisk som prästerna skrev.

Hulda och fadern är en lång följetong i fattigvårdens protokoll. De fick allt från ved till kläder och mat. Huldans yngste bror Karl Enok flyttade 1896 till N. Amerika. Hulda blev ensam kvar med föräldrarna. Tydligen hade Hulda talets gåva. När vedboden höll på att rasa ihop lyckades hon få en ny och få den gamla reparerad. På äldre dagar tillverkade Johannes träräfsor och hackskaft. Huset var uruselt. Det bestod av storstuga med en öppen spis som enda värmekälla, ett litet kök och en kammare. Till lyse användes fotogenlampor och talgljus.

Johannes dog på vilan 1919. Hulda blev ensam kvar i Husbacka.

Då Johannes dog fanns en brist i boet på 640 kr och 53 öre. (För fattigvård). Den avlidnes anhöriga hade inget emot att stugan och inventarierna tillföll Fattigvårdssamhället. Men de anhöriga hade en önskan om att Hulda, som var invalid skulle få bo kvar i stugan, och använda det husgeråd som fanns. Fattigvårdsstyrelsen beviljade gjorda framställning Hulda fick bo kvar och använda husgeråden.

Historier.

Hulda var på besök hos en familj i Bredaryd och då berättade hon. "Igår var far inte go på spektorns fru, ty hon kom upp till oss i Husbacka och sa att det osade illa i stugan. Hon stängde inte dörren ty det behövde vädras lite ibland. Far blev förgrymmad och sa till henne att inte kunde hon släppa ut den goa värmen på detta vis". Det var stinsen Granats fru hon kallade "spektorsfrun".

Hulda besökte samma familj när de fått elektriskt ljus. De släckte ljuset i köket för att visa hur det fungerade. Då sa hon. "Nu ska vi se om ni hittar svavelstickorna, när ni ska tända igen".

En granne till Husbacka brukade skämta med Hulda om, att hon sällskapade med en karl som bodde på ett annat torp i närheten och att man hade tänkt flytta hans torp till Husbacka, så de fick närmare till varandra. Detta påstående avfärdade hon. "så dum är jag dock inte att jag tror att man kan flytta ett torp till ett annat".

Hulda köpte nya skor hos Holmströms. Dessa var hon stolt över och gick och visade upp. Det var ett par herrskor.

Hulda hade varit bortrest en tid. Möjligen hade hon varit inlagd på Gislaveds sjukstuga. Hon låg där flera gånger. När hon hade gått och lagt sig på kvällen, känner hon att det "Kryllar" i sängen. Orsaken var en musfamilj som flyttat in. Vad som hände med mössen förtäljer inte historien.

Hulda kom till ålderdomshemmet Vilan 1937 och dör där 1951

Karls Magnus Göransson Lindros föddes Brorsmåla, Backagård, soldattorp 121 i Almundsryd, Kronobergs län 25/3 1844.

Fader: Soldaten Göran Andersson Lindros 27/7 1819

Mor: Elin Johannesdotter 19/9 1818. Det fanns nio barn i den familjen.

Flyttar 1856 till Kastenmåla, soldattorpet 124.

Karl Magnus flyttar 10/10 1863 som dräng till Asarum, Blekinge. 1866 kallas han kvarnsdräng.

29/10 1869 gifter han sig med Anna Jonasdotter född 17/9 1849 i Asarum.

1872 flyttar familjen till Karlshamn, vidare till Hinneryd ca. 1878.

Karl Magnus blir mjölnare vid Traryds kvarn. Men redan 1882 flyttar de vidare till Angelstad. Bor på Bolmens station. Karl Magnus kallas nu f.d. mjölnare. Det är möjligt att han redan här börjar med skogsarbete.

Till Bredaryd kommer familjen 15/9 1883 och hyr ett hus som kallades "sommarhuset" i Tovaryd av Frans Johansson. 1887 flyttar de till backstugan Hagalund, Eskilstorp. Här kommer makarna att bo kvar tills de fog.

Karl Magnus fick yrkestiteln sågare. Orsaken till att familjen kom till Bredaryd var arbete. Här köptes upp skogsfastigheter som kallades "Baggaböleri". Skarin/Karlsson hette en aktiv firma och det är möjligt att han fick arbete där.

Men rik blev han inte på sitt arbete. Det ska ha varit fattigt i familjen. Det finns anteckningar i kommunens papper om att han blivit befriad från skatt p.g.a. medellöshet.

Det föddes åtta barn i familjen.

Johan August	1869	Asarum
Matilda	1871	Asarum
Ida Sofia	18/1 1873	Karlshamn
Carolina	28/1 1876	Karlshamn
Ernst Wilhelm	1878	Hinneryd
Carl Oskar Hjalmar	1880	Hinneryd
Martin Robert	11/11 1852	Angelstad
Axel	1887	Bredaryd

Anna Jonasdotter dör 6/11 1926 av ålderdomssvaghet. Karl Magnus dör 6/5 1933 av hjärtsjukdom/ålderdom. Det verkar som om dottern Carolina Skötte om sina föräldrar.

Den 4/2 1924 flyttar hon hem till Hagalund. Efter faderns död flyttar hon till Värnamo 14/10 1933.

Sonen Axel lär vistas i Amerika sedan 1909(enligt församlingsboken). 31/10 1916 antecknas han som obefintlig. Bakgrunden till att han reste till USA ska ha varit att han deltagit i en strejk och blivit svartlistad av arbetsgivarna.

I Amerika skaffade han sig familj. En av hans ättlingar har blivit berömd inom sportens värld. Ishockeyspelaren Eric Lindros, som föddes i London, Ontario Canada. En superstjärna i NHL. Eric 1973. Två år senare fick han en bror, Brett. Även han en duktig spelare, som fick sluta spela tidigt p.g.a. upprepade hjärnskakningar. Axel var farfars far till dessa pojkar.

B311,312

Alfred Johansson

Johannes Alfred född 28/9 1867 i Forslyckan. Föräldrarna var Johan Andersson 29/10 1835-11/9 1911, från Ås. Modern Inga Maria Johannisdotter var förr i Östergården 2/10 1836 och dog 29/10 1916. Alfreds morfar Johannes var född i Forslyckan och ägde en del av stället trots att han inte bodde där. NÄR Alfreds föräldrar gifte sig 27/12 1863 kom de att bosätta sig i Forslyckan.

Alfreds syskon:

Eric Amandus 27/8 1870-27/8 1870

Britta Amanda 24/12 1871

Anders 21/4 1874-24/4 1874

Erik Amandus 21/4 1878

De hade även fostersonen Johan August Johannesson 21/11 1860.Flyttade in 24/10 1870

Som ses ovan var det inte bara fattiga familjer som drabbades av barnadödlighet.

Alfred var en aktiv person inom musiken och politiken. Han var lokalredaktör för tidningen och skrev många artiklar bl.a om äldre tiders Bredaryd, referat från tingsförhandlingar och nyhetsnotiser.

Musiken låg honom varmt om hjärtat. Han var med i kyrkokören och deltog förmodligen i konserten i Bredaryds kyrka med den nybildade kyrkokören. 25/3 1903.

29/3 samma år framträdde kören i Reftele kyrka. Under en period ledde Alfred kören. Han var dessutom vikarierandeorganist, såväl i hemförsamlingen som i andra socknar. Möjligt var han i Växjö 7/6 1908, då bildades Smålands sångarförbund.

När A.P. Rydell avled i slutet av 1914 kom Alfred att överta hans befattning i Kommunen. Alfred blev ordförande i kommunalnämnden och fattigvårdsstyrelsen.

Kommunalfullmäktiges ordförande blev han när detta infördes 1918. Vidare ordförande i valnämnden, ledamot i pensionsnämnden, ordförande i socknens brandstolsbolag. Revisor i Westbo Härads vägkassa. Ombudsman och kassör i Bredaryds sparbank och revisor i Westbo Härads sparbank. Han var under flera år överförmyndare i Bredaryd. Dessutom mycket anlitad vid bouppteckningar, auktioner o. dyl. Revisor i Torvströfabriken.

Han hade även annat för sig. Han deltog i en fosterlands fest i Bredaryd midsommardagen 1909

5/2 1914 avreste han 3.15 som deltagare i Bondetåget som hölls i Stockholm. De konservativa visade sitt missnöje med försvarspolitiken.

Han besökte Baltiska utställningen i Malmö. Detta var 12-17 september 1914.

Han var ombud vid stiftsmässan i Växjö 26-24 Juni 1923(1924)

Hans privatliv (om han nu hade något).

16/8 1916 gifter han sig i Göteborg med Gertrud Kristina Johansson. Vigselförrättare var Komminister Klingspor, Masthuggets församling.

Gertrud var född i Draftinge Norregård (Olasgård) 11/3 1895, alltså arton år yngre än Alfred. Gertrud kom till Forslyckan som piga 20/10 1915. I lysningsboken kallas hon hushållerska.

Gertrud var gravid vid gifte målet. 4/12 1916 föds flickan Ingrid Maria, men hon dör redan 22/12. Som dödsorsak anges slem i lungorna. Några fler barn fick paret inte.

Mellan 10/4 och 26/5 1920 låg Gertrud på Lunds Lasarett, 26/5-7/8 på Värnamo sjukstuga.

Livet gick vidare för makarna. 8/7 1923 frös de knappast i Forslyckan. 39 grader i solen ch 29 i skuggan. 24 grader på kontoret mellan fyra och fem.

Lördagen 19/12 1935 satt Alfred som ordförande i Fattigvårdsstyrelsen. Efter sammanträdet drabbades han av hjärnblödning och avled. Han begravdes 22/12. Fjärde söndagen i >advent. Det ska ha varit en gripande sorgeakt under synnerligen högtidliga former och med stor tillslutning av församlingsbor. Pastor Wallis Wendel höll en gripande dödsbetraktelse med utgångspunkt från Lukas 1:23 "Och när tiden för hans tjänstgöring hade gått till ända, begav han sig hem". Omedelbart efter begravningen följde kransnedläggning inne i kyrkan, med en lång rad tal. Därpå följde högmässogudstjänst, efter vars slut kistan bars ut till graven. Det betydde att kistan stod i kyrkan under högmässan.

Alfreds del i Forslyckan köptes av hans bror och fortfarande bor ättlingar kvar på den gamla släktgården.

Vad hände med Gertrud? Hon lämnade Forslyckan 1936 och flyttade till en lägenhet missionshuset i Bredaryd. 22/10 1937 så flyttar hon till en familj i Åtterås, Villstad och kallas husföreståndarinna. Redan 10/9 1938 är hon tillbaka i Bredaryd och bor hos sin äldre bror, slaktaren Fingal Johansson. Här bor hon så länge kyrkböckerna sträcker sig 1944. Hon bodde också under denna tid i Ängarna.(Söderbergs). Gertrud gifter om sig

med Gustav Strömer som var änkeman. Gertrud kom dit som hushållerska och det slutade med giftemål. Gertrud dör 1965, 70 år gammal.

B 165,166

Åstrand

Karl August Åstrand 2/4 1892 Född i Kättorp (Skolhuset) , Hultsjö, söder om Sävsjö.

Far: Folkskolläraren Johan Petters Åstrand. Född 17/4 1864 i Kråkshult.

Mor: Johanna Matilda Karlsdotter Född 8/10 1863 även hon i Kråkshult. Paret gifte sig 11/10 1889. även h, Hon dör 30/6 1899 i samband med en förlossning. Då är Karl endast sju år gammal.

Familjen flyttar till Rydaholm, Lindstad (folkskolehuset) 30/1 1902.

Karl utbildar sig till folkskollärare och får sin första tjänst i Svenarum dit han flyttar 24/11 1914. (sockenstugan/skollhuset).

Någon kantorsexamen hade han inte då. Han fick åka till Visby för att avlägga examen som kantor.

I Svenarum träffade han sin blivande fru Emma Martha Ragnhild Thunander. Född 25/6 1890 i Svenarum. Hennes far var möbelfabrikör. Tydligt var hon musikalisk för hon brukade vikariera för kantorn i Svenarum.

Karl och Martha gifte sig 29/12 1918 och två av barnen föds i Svenarum.

Karl Gunnar 14/11 1919

Karl Per-Olof 21/10 1922 "Pej" kallad i familjen. Blev Professor.

Familjen flyttar till skolhuset, Skolvik i Bredaryd 10/11 1923.

1923 söker Karl en ledig lärartjänst i Bredaryd. Men han avråddes från att söka tjänsten. Det påstods att området befolkades av fattiga bönder och mossmark. Men Karl stortrivdes från första dagen i Bredaryd.

I Bredaryd föddes ytterligare barn.

Karl Hans Wilhelm 5/2 1925.

Martha Ingrid Elisabet 23/5 1928 (Grönlund)

Martha Anna Sofia 17/4 1932(kallad Lillan).

1926 upplevde familjen en dramatisk händelse. Natten till tisdagen 19/januari brann skolan i Skolvik ner. När branden rasade försökte de rädda så mycket som möjligt. Porslin, böcker och annat kastades ut genom fönstren. Alla i familjen klarade sig. Per-Olof hade känt brandrök på kvällen, men hans äldre bror Gunnar sa att det nog är pappa som tänder en brasa. Familjen blev omhändertagna i Stenvik (grannfastigheten). Hans ska ha blivit nedburen i sin säng. Karls far Johan Peter var på besök när huset brann ner. Han vikarierade i skolan. Efter branden flyttade familjen till lillstugan i Söragård, därefter till annexet i Åkvist gård i Lund. Övervåningen där blev lärarbostad tills den nya skolan byggdes. En ny skola byggdes på Klockargårdens

marker. Byggnaden stod färdig 1928. Omorganisationen och utbyggnadsarbetet hade till stor del vilat på Åstrand i samarbete med kommunala myndigheter.

I den nya lärarbyggnaden bodde familjen Åstrand på nedre våning. Övervåningen beboddes av Margareta Joving som var lärare i klasserna tre och fyra.

1932 drabbades familjen av en tragedi. Fru Åstrand dör. 17/4 1932 föder hon en dotter och komplikationer tillstöter. Barnsängsfeber (allmän blodförgiftning). Hon låg kvar i hemmet, men den 4/5 rullades inte rullgardinen i rummet upp. Hon dör och Karl fick informera barnen. Hon begravdes annandag pingst. Begravningen beskrivs i tidningsnotis som gripande. Innan kistan lämnade sorgehuset talade kyrkoherde Norlin, Skärstad, vid båren. Under klockringning tågade likprocessionen till kyrkan, där så många samlats att kyrkans sittplatser inte räckte till. Många kom ihåg fru Åstrand för hennes vackra sång med vilken hon framträtt i kyrkan. Hon hade liksom maken avlagt kantorsexamen. Den vita kistan placerades i koret och Pastor Wendel framträdde och höll ett gripande griftetal. Kyrkoherde Norlin sjöng begravningsmässan och läste välsignelsen. Omedelbart efter förrättades barndop, då Åstrands en månad gamla dotter döptes bredvid kistan. Barnet frambars av en moster och faddrar var släktingar. Rörande var att se hur den som bar barnet stacken lite blomma i barnets hand när de passerade kistan. Barnet lät blomman falla på sin mors kista.

Efter följde högmässa och efter det bars kistan ut till kyrkogården. Vid graven förekom flera tal och ett fyrtiotal kransar nedlades.

Efter fru Åstrands död var det meningen att en del av barnen skulle flytta till farfar i Rydaholm och två av dom till faster Ruth i Skillingaryd. Nu blev det inte så. Faster Ruth avled. Åstrand hade redan hjälp av pigan Anna som varit i familjen i flera år. Men en kvinna från Svenarum kom till familjen. Greta Stålgren. Hon var där något år. Sedan kom moster Elin, mammans äldre ogifta syster. Hon var där länge och betraktades som en mor av barnen.

En kombination av lärare och kantor var vanlig när Åstrand fick sin tjänst i Bredaryd.

Som kantor var han varmt intresserad av kyrkomusiken. Det var till stor del hans förarbete, som ledde till ombyggnaden av orgeln. Han höll lektioner privat eller i skolans regi för barn som ville lära sig spela något instrument. Under Åstrands tid gjordes mycket för att förbättra undervisningen. Heltidsläsning infördes 1925. Omorganisationen och utbyggnads arbetet hade till stor del pålagts Åstrand i samarbete med de kommunala myndigheterna. Under hans tid kom två nya skolor att byggas i Bredaryd. 1928 och 1952. Dern senare byggnaden fungerar fortfarande som skola. Som lärare ska han ha varit en skicklig pedagog, som tog till sig nya rön inom undervisningen. Men det finns en mörkare bild av honom. Fysiskt våld i klassrummet var vanligt förekommande. Visserligen var aga i skolan tillåtet fram till 1958, men han gick för långt många gånger. Det finns många vittnesmål om hans framfart. I klassrummet. Idrott och gymnastik var han intresserad av. Detta lade han ner mycket tid på. Vid Annebergssjön såg han till att en badbrygga anlades. Här byggde han också en privat mindre sommarstuga. Han anlade en höjd- och längdhoppsgrop på skolplanen. 60 meter sprang eleverna på landsvägen, det var inte så mycket trafik då.

Åstrand ska ha varit intresserad av trädgårdsskötsel. Något som han själv ska ha förnekat. Han anlade dock ett stenparti vid lärarbostaden och en del annat. 1957

avgick han som lärare, men fortsatte som vikarie efter detta. Då hade han stora problem med sin hörsel.

Åstrand flyttade från Bredaryd och bosatte sig på Norges västkust. Orsaken till Detta att han gifte om sig med Aase från Norge.

Han fick sitt vilorum på Bredaryds kyrkogård tillsammans med sin första fru när han dog.

Pigan Anna gifte sig med Oskar Rudolf Ljungberg 31/3 1934. Hon hade kommit till Åstrands 9/12 1929 från Svenarum.

B 160

Lundin

Svenning Olofsson Lundin Bredaryd 8/1 1849-19/12 1931

Christina Simonsdotter Åhs 20/5 1850-14/10 1937

Paret gifte sig 10/3 1877 och bosatte sig i Åhs. Tull Runegård i Bredaryd flyttade de 8/3 1882. Familjen flyttade igen 11/11 1910 till Högen Jonsbo.

I familjen föddes sex barn.

Oskar Sideon Holm 18/12 1877. Han blev soldat Nr. 130 vid Södra Westbo kompani av Jönköpings regemente. Vicekopral och far till Eskil Holm 8/1 1908.

Christina Simonsdotter hade en syster Maria 20/5 1854. Hon gifte sig med Anders Josef Petersson från Anderstorp. De fick åtta barn. Bla Ester Constantia 14/9 1882 som gifte sig med Erik Amandus Johansson i Forslyckan, Bredaryd.

Bland övriga barn i denna familj fanns

Carl Levi Petersson 1/6 1887 fabrikör i Anderstorp.

David August Filip Petersson 22/5 1894

Johan Rudolf Natanael Petersson 20/6 1897

De båda sistnämnda startade Forsheda Verken.

B 162

Enock Linden

Johannes Enock Linden född i Åhs 22/3 1880 innan familjen 1882 flyttade till Bredaryd.

Han blev antagen som soldat Nr 63 vid Södra Westbo kompani av Jönköpings regemente. Avgick 12/3 1906. Att han blev soldat förklarar nog bytet av efternamn från faderns Lundin.

1909 reser Enock till Nord Amerika. Samma år gifter ha sig där med Selma Nordlund. Äktenskapet blir inte långvarigt. Selma dör 31/9 1912. Troligen i samband med barnafödande. Enock ska ha haft ett barn.

I USA bedrev han konststudier, först vid Industrial Art school i New York. Därefter tre år vid Chicago Art Institut. Han medverkade ett flertal gånger i de Svensk Amerikanska

konstutställningarna i Chicago och var representerad i den Svensk Amerikanska vandringsutställningen som visades i Sverige 1920.

Enligt konstnärslexikon beskrivs han främst som landskapsmålare och träsnidare.

1915

Reser han hem, men reser tillbaka till New York 1916. 1920 är han hemma igen och stannar några år. 1923 reser han till USA igen och slutligen återvänder han hem 1928 och stannar då för gott. Efter hemkomsten hade han några separata utställningar av sina verk i Växjö. Värdet av hans konst? 2021 var utropspriset 100 :- för en tavla och den verkar ha sålts för det beloppet. 2019 var en tavla ute för 500Kr, men blev inte såld. I kyrkoboken beskrivs han som jordbrukare, snickare och artist. Han kunde ju inte leva på sitt konstnärskap. Enock Linden fotograferade mycket och år 2002 var det en utställning av ett urval av hans foton. Idag finns hans foton i Hembygdsparken. Hembygdsföreningens arbete intresserade honom och han var involverad i detta.

Vid renoveringen av diverse föremål i kyrkan medverkade Enock. Huvudansvaret hade konservator Erik Sköld, Halmstad. Vid renoveringen av den äldre altaruppsatsen på norra sidan hade Enock hand om skulpturerna och snickeriet. Det var år 1938. Han medverkade också vid renoveringen av den äldre predikstolen från 1640 (Finns på läktaren) Enock dog 29/12 1970 över 90 år gammal.

B 163

Selma Lundin

Selma Elemina född 24/10 1883 i Bredaryd. Varken hon eller Enock var med vid flytten till Högen/Jonsbo i november 1910.

Selma flyttade till Göteborg Domkyrkoförsamling på sommaren 1910. Här beskrivs hennes yrke som tjänarinna. Hon flyttade under åren ett flertal gånger under åren i Göteborg. Hon bodde i Oscar Fredriks och Vasa församlingar.

Till Bredaryd flyttade hon igen 6/11 1918. Hon stannade sedan på Högen/Jonsbo.

Selma var även hon konstnärligt lagd. Hon tillverkade kuddar och vepor. Hon ska även ha skurit i trä, men huvudproduktionen var vid vävstolen.

Selma förblev ogift och avled 1/5 1983 nära 100 år gammal.

När någon köpte något av Enocks alster ville han gärna att de skulle köpa något av Selmas. Om inte blev han inta glad.

Sammanställt av Agneta Petersson